

av Jan Lindholm m.fl. (MP)

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

1 Sammanfattning

Bostadsbristen har blivit en bostadskris. Regeringen har under snart två mandatperioder tydligt signalerat att den inte vill ha bostadsfrågan på sitt bord. Utredningar har tillsatts och presenterats, men de konkreta åtgärderna lyser med sin frånvaro. En fungerande bostadspolitik måste omfatta åtgärder på såväl nationell som lokal nivå. Vi behöver se till att det byggs bostäder som efterfrågas av unga, studenter, äldre, stora familjer och låginkomsttagare. För detta krävs en bättre konkurrens, innovationsspridning och fler aktörer som deltar aktivt i bostadsbyggandet. För en mer uttömmande beskrivning av Miljöpartiet de grönas politik för att angripa bostadsbristen, se den bostadspolitiska rapporten *Vem vill bygga? Vem kan bo?*

De val som konsumenter gör har stor betydelse dels för den enskildes hälsa eller privatekonomi, dels för miljö, klimat, djurskydd eller arbetsförhållanden i andra länder. Det som är bra för miljön ska enligt Miljöpartiets mening vara billigt, det som är skadligt dyrt och det som är farligt bör förbjudas.

Miljöpartiets konsumentpolitik står på tre ben. För det första krävs insatser för att öka konsumenternas kunskap om produkter, tjänster, risker och rättigheter. För det andra krävs ett system där konsumenter får faktiskt inflytande och ett starkt konsumentskydd. För det tredje krävs regler, riktlinjer och kontroller som säkrar rättigheter även för dem som inte i detalj kunnat tillgodogöra sig produktinformation eller haft möjlighet att jämföra olika tjänster med varandra. Miljöpartiet värnar om bibehållen valfrihet, men vill stärka skyddet även för de konsumenter som inte utnyttjar denna valfrihet aktivt.

Konsumentpolitiskt relevanta åtgärder återfinns även inom andra utgiftsområden.

2 Innehållsförteckning

1 sammanfattning	1
2 innehållsförteckning	2
3 förslag till riksdagsbeslut.....	2
4 anslag	3
5 politik för fler bostäder	3
6 miljömålsanknuten samhällsplanering	4
7 hälsoperspektiv i bostadspolitiken.....	5
7.1 bulleråtgärder.....	5
7.2 radon	5
7.3 fond för fukt- och mögelskador	6
8 värna strandskyddet	6
9 konsumentpolitiska åtgärder.....	6
9.1 tillsyn och marknadskontroller	6
9.2 konsumentinformation och utbildning	7
9.3 stöd till fristående konsumentorganisationer	7

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2014 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkning av fastighetsskatten på studentkorridorer.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Akademiska Hus roll i bostadsförsörjningen.²
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärosätenas roll i bostadsförsörjningen.³
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förordningen (2012:545) om stöd till planeringsinsatser för landsbygdsutveckling i strandnära lägen ska upphävas.

¹ Yrkande 2 hänvisat till SkU.

² Yrkande 3 hänvisat till NU.

³ Yrkande 4 hänvisat till UbU.

4 Anslag

Tabell 1

Anslagsförslag 2014 för utgiftsområde 18 Samhällsplanering,
bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (MP)
1:1 Bostadspolitisk utveckling	20 000	
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	99 500	
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43 000	
1:4 Innovativt byggande	20 000	
1:5 Boverket	233 746	+120 000
1:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	32 802	+5 000
1:7 Statens geotekniska institut	44 234	
1:8 Lantmäteriet	496 444	
1:9 Statens va-nämnd	8 977	
1:10 Stöd gällande utveckling i strandnära lägen	15 000	-15 000
1:11 Utvecklingsprojekt för jämställda offentliga rum	6 000	
2:1 Marknadsdomstolen	11 214	
2:2 Konsumentverket	125 369	+20 000
2:3 Allmänna reklamationsnämnden	33 935	
2:4 Fastighetsmäklarinspektionen	17 629	
2:5 Åtgärder på konsumentområdet	17 459	+15 000
2:6 Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374	
Summa	1 229 683	+145 000
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>		
1:5 Samhällsplanering miljömål mm		+100 000
1:5 Bulleråtgärder		+10 000
1:5 Fonden för fukt- och mögelskador		+10 000
2:2 Tillsyn och marknadskontroller		+10 000
2:2 Utbildning och information		+10 000
2:5 Stöd till fristående konsumentorg		+15 000

5 Politik för fler bostäder

Bostadsbristen har många ansikten. 25-åringen som inte kan flytta från mamma och pappa och påbörja sitt självständiga liv. Familjen som måste trängas i en allt för liten

lägenhet. Ingenjören som tvingas tacka nej till ett jobb på annan ort. Studenten som tältar utanför högskolan. Personen i hemlöshet som bor på härbärke.

Bostadskrisen är ett allvarligt samhällsproblem som måste tas på allvar i större utsträckning än vad som gjorts hittills.

För Miljöpartiet är bostadsbyggande lika med samhällsbyggnad. Det innebär bland annat att bostadspolitiken är starkt sammankopplad med till exempel trafikpolitiken (se avsnitt sex nedan).

För att öka byggnadstakten vill Miljöpartiet ge kommunerna ett tydligare ansvar, att mindre byggföretag ska få bättre förutsättningar att konkurrera, samt främja innovationer som gör det möjligt att bygga små, billiga och energieffektiva bostäder.

Fler krafter och mer kapital behöver frigöras för skapandet av nya bostäder. Lärosäten och Akademiska Hus bör få utökade möjligheter att ta en aktiv roll i bostadsförsörjningen.

Miljöpartiet vill också genomföra en kraftig sänkning av fastighetsskatten på studentkorridorer. Ett rum i en studentkorridor beskattas i dag med samma avgift som en stor lägenhet. Det är inte rimligt utifrån studenternas ekonomiska villkor.

6 Miljömålsanknuten samhällsplanering

Naturvårdsverket konstaterade i den årliga uppföljningen av miljö kvalitetsmålen (2012) att hänsynen till natur- och kulturmiljö behöver bli bättre vid exploatering för bland annat bebyggelse och infrastruktur. Myndigheten identifierade en utvecklingspotential i länsstyrelsernas tillsyns- och vägledningsroll, i kommunernas kompetens kring miljö och hälsa i fysisk planering samt i de regionala planeringsunderlagen. Det är också centralt att uppnå en minskad spridning av bebyggelse och tjänster för att minska bilberoendet. Detta kan göras genom kompletteringar till befintlig bebyggelse, vilket också innebär att marken utnyttjas mer effektivt. Förtätning ska inte bara utgöras av bostäder utan även av näringslivsverksamhet, service, grönområden och annat som kan öka boendekvaliteten i området. Samtidigt är det viktigt att påpeka att förtätning inte har ett egenvärde. Argumentet att det blir fler bostäder är inte tillräckligt, utan kompletteringar måste också skapa ekologiska eller sociala mervärden. Det finns en stor potential i spridning av ”best practice” och kompetensutveckling på länsstyrelser och i kommuner.

Satsningar på kollektivtrafiklösningar kan öka viljan att bygga samt förutsättningarna att bo och arbeta i många områden. Samordning av bostads- och trafikpolitik bör ske i

ett tidigt skede. Det kan handla om att prioritera ny infrastruktur för kollektivtrafik, om kapacitetsförstärkningar i infrastrukturen eller om kompletterad bebyggelse i anslutning till spårstationer. Sådana satsningar gör det också möjligt att minimera yta för parkeringsplatser och på så sätt frigöra ytterligare mark för bostäder.

Miljöpartiet föreslår därför ett miljömålsanknutet kunskapsutvecklingsprogram för fysisk planering. För detta anslår vi 100 miljoner kronor årligen 2014–2017 till Boverket.

7 Hälsoperspektiv i bostadspolitiken

Vi spenderar en stor del av dygnet i våra hem. Boendemiljön har därför stor betydelse för hur vi mår. Miljöpartiet vill se ett tydligare hälsoperspektiv i bostadspolitiken.

7.1 Bulleråtgärder

I dag utsätts alltför många för buller i sin närmiljö. Målet är en minskning av bullret med 5 dBA utomhus vid bostadsmiljöer till 2020 i förhållande till 1998. För att uppnå målet är åtgärder i den byggda miljön som minskar inslaget av bilism nödvändiga. Hit hör trafiklösningar som gör kollektiva transporter till det självklara valet. Detta är en bra strategi inte bara ur bullersynpunkt, det hjälper även till att klara andra mål såsom klimatmålet. För att stärka arbetet med bullerfrågor i samhällsplaneringen föreslår Miljöpartiet en särskild ökning av anslaget till Boverket med 10 miljoner kronor per år under perioden 2014–2017.

7.2 Radon

Enligt Strålsäkerhetsmyndigheten finns det ca 325 000 bostäder med radonhalter som överstiger riktvärdet 200 Bq/ m³. Beräkningar från Strålsäkerhetsmyndigheten har visat att 200 lungcancerfall per år skulle kunna förhindras om samtliga bostäder över riktvärdet åtgärdas. Miljöpartiet förslag är att anslaget för åtgärder mot radon i bostäder ökas med 5 miljoner kronor årligen 2014-2017.

7.3 Fond för fukt- och mögelskador

Den borgerliga regeringen bestämde sig tidigt för att det inte längre fanns några problem med fukt- och mögelskador i vårt land. Miljöpartiet delar inte regeringens uppfattning när det gäller behovet av finansiering av fukt- och mögelåtgärder. Felkonstruerade hus och allvarliga fukt- och mögelskador är fortsatt ett problem som

behöver åtgärdas. Regeringen bör ta upp en diskussion med byggnadsindustrin om en ny medfinansiering till fonden för fukt- och mögelskador. För att ha utrymme för en sådan strategi krävs ett mindre, statligt kapital och en organisation. Miljöpartiet anvisar i sitt budgetförslag 10 miljoner kronor årligen 2014–2017, som en start för detta arbete.

8 Värna strandskyddet

Regeringen har successivt arbetat för att försämra strandskyddet. Senast genom möjligheterna att inom ramen för fördjupad översiktsplan i vissa delar av Sverige i princip avskaffa strandskyddet. Genom förordningen (2012:545) om stöd till planeringsinsatser för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, tillförs kommuner som inte har råd med planeringsarbetet pengar för att därigenom kunna försämra strandskyddet. Miljöpartiet motsätter sig detta och anser därför att aktuell förordning bör upphävas och stödet upphöra.

9 Konsumentpolitiska åtgärder

Miljöpartiets konsumentpolitik återfinns inom flera olika utgiftsområden. Här nedan utvecklas de åtgärder som bör göras inom ramen för utgiftsområde 18.

9.1 Tillsyn och marknadskontroller

Konsumentverket pekar i sitt budgetunderlag för 2013–2015 på nödvändigheten av en resursförstärkning för att tidigt kunna upptäcka konsumentproblem, för proaktiv samverkan med näringslivet samt för förstärkta tillsynsinsatser.

Miljöpartiet föreslår en ökning av anslaget till Konsumentverket med tio miljoner kronor per år under perioden 2014–2017 för att stärka upp arbetet med tillsyn och marknadskontroller.

9.2 Konsumentinformation och utbildning

Konsumentverket konstaterar i sitt budgetunderlag 2013–2015 att såväl efterfråge- som utbudssidan på marknaden präglas av en utveckling som går emot allt sämre kunskaper om rättigheter och skyldigheter. Miljöpartiet ser ett särskilt behov av informations- och utbildningsinsatser till barn och ungdomar.

Miljöpartiet föreslår en ökning av anslaget till Konsumentverket med tio miljoner kronor per år under perioden 2013–2016 för att stärka upp arbetet med kunskapshöjande insatser riktade mot såväl konsumenter som näringsidkare.

9.3 Stöd till fristående konsumentorganisationer

I såväl tillsyns- som informationsarbetet är fristående konsumentorganisationer av central betydelse. På konsumentområdet är dessa organisationer kraftigt underfinansierade.

Miljöpartiet föreslår en ökning av anslaget 2:5 Åtgärder på konsumentområdet med 15 miljoner kronor per år under perioden 2014–2017 för stöd till fristående konsumentorganisationer såsom Sveriges Konsumenter, samt återupprättande av Kilen eller motsvarande organisation med ansvar för stöd till människor drabbade av läkemedelsberoende och andra läkemedelsbiverkningar samt kunskapsspridning i ämnet.

Stockholm den 4 oktober

2013

Jan Lindholm (MP)

Agneta Börjesson (MP)

Magnus Ehrencrona (MP)